

**MOTYVUOTA IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
VYKDANT TECHNINĖS PRIEŽIŪROS IR REMONTO PASLAUGŲ TEIKIMO KONTROLĘ**

2021 liepos d. Nr.

1. BENDRA INFORMACIJA

Techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo kontrolės tvarka vertinta antikorupcinių požiūriu, kadangi ši funkcija atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų¹.

Analizės tikslas – nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę vertinant techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo kontrolės tvarką.

Analizės laikotarpis – 2021 m. birželio 21 d. – liepos 8 d.

Analizę atliko Lietuvos transporto saugos administracijos (toliau – Administracija) Teisės ir rizikų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė Ernesta Godlevskaitė.

2. ANALIZĖS REZULTATAI

2.1. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas

2.1.1. [Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas \(toliau – Saugaus eismo įstatymas\)](#);

2.1.2. [Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas \(toliau – Viešojo administravimo įstatymas\)](#);

2.1.3. [Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas \(toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas\)](#);

2.1.4. [Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ \(toliau – Priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas\)](#);

2.1.5. [Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. 3-13 „Dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo įgyvendinimo“ \(toliau – Įsakymas dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo\)](#);

2.1.6. [Ūkio subjektų, susijusių su kelių transportu, stebėsenos ir informavimo valstybės informacinės sistemos „Vektra“ nuostatai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2011 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 2B-340 „Dėl Ūkio subjektų, susijusių su kelių transportu, stebėsenos ir informavimo valstybės informacinės sistemos „Vektra“ nuostatų patvirtinimo“ \(toliau – IS Vektra nuostatai\)](#).

2.1.7. [Laikinosios ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės, patvirtintos Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2012 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 2B-5 „Dėl Laikinių ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklių patvirtinimo“ \(toliau – Laikinosios ŪSVP taisyklės\)](#);

2.1.8. [Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2015 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. 2B-01 „Dėl kontrolės dokumentų formų patvirtinimo“ \(toliau – Įsakymas dėl kontrolės dokumentų formų\)](#);

2.1.9. [Transporto priemonių techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2016 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 2BE-45 \(toliau – Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašas\)](#);

2.1.10. [Ūkio subjektų rizikingumo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 2BE-36 „Dėl Ūkio subjektų rizikingumo vertinimo metodikos patvirtinimo“ \(toliau – Rizikingumo vertinimo metodika\)](#).

2.2. Vertinimo metodika

¹ „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“

Vertinimo metodas – teisės aktų nuostatų, skelbiamos informacijos vertinimas, darbuotojų apklausa.

2.3. Veiklos srities monitoringas

Specialiųjų tyrimų tarnyba techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo kontrolės funkcijos antikorupcinio ir korupcijos rizikos vertinimo nėra atlikusi, anksčiau šios srities korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas nebuvo atliktas.

2.4. Analizės rezultatas

Vertinta Administracijai priskirta funkcija – „vykdo techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo kokybės kontrolę“².

Korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja dėl neaiškių, nesuderintų teisės aktų, nepakankamo reglamentavimo, nepakankamo informacijos skelbimo (žr. 3 p.).

Siekiant teisinio reguliavimo tikslumo, aiškumo, nuoseklumo, skaidrumo ir atsparumo korupcijai pateikiami siūlymai (žr. 4 p.).

3. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

3.1. Saugaus eismo įstatymas paveda Susisiekimo ministerijai arba jos įgaliotai institucijai atlikti „transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę“³, tačiau nedetalizuoja kokia apimtimi ši kontrolė turi būti vykdoma. Susisiekimo ministerija vykdyti šią funkciją įgaliojo Administraciją⁴.

Galiojantis Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašas nustato, kad „Inspekcijos pareigūnai turi teisę [...] atlikti [...] patikrinimą“⁵ ir „pareikalauti iš techninį aptarnavimą ir remontą atliekančio asmens [...] pateikti“ užsakymo paraišką ir transporto priemonės priėmimo–perdavimo aktą, „paaiškinimus raštu ir kitokius dokumentus, reikalingus skundai iširti“⁶. Šiuo metu Administracija rengia Transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašo projektą, pakeisiantį Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašą. Šiame tvarkos aprašo projekte nuostatų dėl transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolės numatyta visai atsisakyti.

Saugaus eismo įstatymas nustato, kad „Transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas turi būti atliekami laikantis Vyriausybės ar jos įgaliosos institucijos (Lietuvos standartizacijos departamento) patvirtinto standarto“⁷. Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašas nustato, kad „Techninį aptarnavimą ir remontą atliekantys asmenys privalo [...] teikti techninio aptarnavimo ir remonto paslaugas pagal [...] standarto LST 1438:2005 „Automobiliai. Techninė priežiūra ir remontas“ [...] nustatytus reikalavimus“⁸. Tačiau teisinis reguliavimas nenustato ar vykdant transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę turi būti vertinama atitiktis nurodytam standartui.

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, „Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas tvirtina [...] planinių patikrinimų atlikimo tvarką ir trukmę įtvirtinančias taisykles“⁹ ir „neplaninių patikrinimų tvarkos aprašą ir trukmę, atrankos neplaniniam patikrinimui kriterijus įtvirtinančias taisykles“¹⁰. Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos apraše tokių nuostatų nėra. Laikinosios ŪSVP taisyklės transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekantiems asmenims nėra taikomos¹¹.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra aišku kokia apimtimi turi būti vykdoma transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolė (ar vertinama tik užsakymo paraiška ir transporto

² Administracijos nuostatų 13.2.13 papunktis.

³ Saugaus eismo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 27 punktą.

⁴ Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo 2.18-2.20 papunkčiai.

⁵ Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašo 32.1 papunktis.

⁶ Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašo 32.2 papunktis.

⁷ Saugaus eismo įstatymo 28 straipsnio 3 dalis.

⁸ Techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašo 9.4 papunktis.

⁹ Viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

¹⁰ Viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 2 punktą.

¹¹ Laikinių ŪSVP taisyklių 1 punktą.

priemonės priėmimo–perdavimo aktas, ar turi būti vertinama atitiktis Lietuvos standartizacijos departamento patvirtintam standartui, ar patikrinimai turi būti atliekami tik gavus skundą ir t. t.). Taip pat, nėra nustatyti šios veiklos planinių patikrinimų atlikimo tvarka ir trukmė, neplaninių patikrinimų tvarka, trukmė ir atrankos neplaniniam patikrinimui kriterijai. Nepakankamas teisinis reglamentavimas sudaro prielaidas nuostatas aiškinti ir taikyti dviprasmiškai, todėl gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimui.

3.2. Administracijos nuostatų formuluotė „vykdo techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo **kokybės** kontrolę“¹² neatitinka Saugaus eismo įstatymo¹³ ir Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo¹⁴ formuluotės „atlieka transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę“.

3.3. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, „*Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas [...] taiko poveikio priemones ūkio subjektams įstatymų ir jų pagrindu priimtų kitų teisės aktų nustatyta tvarka*“¹⁵. Pažymėtina, kad Administracinių nusižengimų kodeksas poveikio priemonių dėl transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo pažeidimų nenustato.

3.4. Vadovaujantis Įsakymu dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo, Administracija ir tvirtina reikalavimus transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekantiems asmenims¹⁶, nustato transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo tvarką¹⁷, ir atlieka transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę¹⁸. Situacija, kai tas pats subjektas nustato reikalavimus ir vykdo šių reikalavimų vykdymo kontrolę, antikorupciniu požiūriu vertintina kritiškai.

3.5. Viešojo administravimo įstatymas nustato, kad „*Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas savo interneto svetainėje skelbia [...] teisės aktų, nustatančių atitinkamą ūkio subjektų veiklos priežiūrą bei poveikio priemonių taikymą, įtvirtinančių ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančio subjekto įgaliojimus, interaktyvų sąrašą*“¹⁹. Teisės aktai, reglamentuojantys transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę, Administracijos interneto svetainėje nėra skelbiami²⁰. Antikorupciniu požiūriu, tokia situacija gali būti vertinama kaip ydinga dėl galimai mažinamo veiklos skaidrumo.

3.6. Dalies Administracijos prižiūrimų ūkio subjektų rizikingumas vertinamas automatiniu būdu Ūkio subjektų, susijusių su kelių transportu, stebėsenos ir informavimo valstybės informacinėje sistemoje „Vektra“²¹ (toliau – IS Vektra). Ūkio subjektų, teikiančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas, rizikingumas šioje sistemoje nėra vertinamas. Rizikingumo vertinimo metodika nenustato koks Administracijos padalinys ar pareigybė atlieka ūkio subjektų, teikiančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas, rizikingumo vertinimą. Tai nėra nustatyta ir padalinių nuostatuose ar Administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), pareigybų aprašymuose. Nereglamentuojant ūkio subjekto rizikingumo vertinimo procedūroje dalyvaujančių asmenų atsakomybės atsiranda rizika, jog nebus tinkamai atskirtos darbuotojų vykdomos funkcijos ir tie patys darbuotojai atliks ūkio subjektų rizikingumo vertinimą, tikrintinų ūkio subjektų atranką ir vykdys ūkio subjektų patikrinimus, kas antikorupciniu požiūriu yra vertinama neigiamai.

3.7. Rizikingumo vertinimo metodika nenustato už ūkio subjektų, teikiančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas, rizikingumo vertinimo duomenų saugojimą atsakingų asmenų, kur ir kiek laiko saugomi rizikingumo vertinimo duomenys. Nenustačius ūkio subjektų rizikingumo vertinimo duomenų saugojimo vietos ir terminų bei nepaskyrus už jų saugojimą

¹² Administracijos nuostatų 13.2.13 papunktis.

¹³ Saugaus eismo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 27 punktą.

¹⁴ Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo 2.20 papunktis.

¹⁵ Viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnio 3 dalies 4 punktą.

¹⁶ Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo 2.18 papunktis.

¹⁷ Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo 2.19 papunktis.

¹⁸ Įsakymo dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo 2.20 papunktis.

¹⁹ Viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

²⁰ Prieiga internete: <https://ltsa.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teisės-aktai/ukio-subjektu-veiklos-prieziura-reguliuojanciu-teises-aktu-sarasas-1/ukio-subjektu-veiklos-prieziura-reguliuojanciu-teises-aktu-sarasas-2> (žiūrėta 2021-06-30).

²¹ IS Vektra nuostatų 7.3, 8.4.1, 8.7.14, 19.4.1 papunkčiai.

atsakingų darbuotojų, atsiranda rizika prarasti duomenis niekam už tai neprisiimant atsakomybės, kas antikorupciniu požiūriu vertintina kritiškai.

3.8. Rizikingumo vertinimo metodika nustato, kad **vidutinis** ūkio subjekto darbuotojų **atlyginimas** „*parodo įmonės darbo sąlygų ir darbuotojų kvalifikacijos lygį. Daroma prielaida, kad įmonėje, kurioje vidutinis atlyginimas yra didesnis, sukuriamos geresnės darbo sąlygos arba joje dirba aukštesnės kvalifikacijos darbuotojai, kurie bus linkę daryti mažiau pažeidimų, t. y. tokios įmonės rizikingumas bus mažesnis*“²². Šios prielaidos pagrindimas kelia abejonių, kadangi vertinamas ne konkrečios pareigybės, o visų ūkio subjekto darbuotojų vidutinis atlyginimas. Pažymėtina, kad ūkio subjektas gali būti mažos apimties (vykdantis vieną veiklą, įdarbinti vos keli darbuotojai), tokiu atveju, vidutinį atlyginimą gali „išpūsti“ ūkio subjekto vadovaujančių darbuotojų didelis darbo užmokestis, o eilinių darbuotojų darbo užmokestis gali būti minimalus. Dar, ūkio subjektas gali būti didelės apimties (vykdantis kelias skirtingas veiklas, įdarbinta šimtai ar tūkstančiai skirtingos kvalifikacijos ir sričių darbuotojų), tokiu atveju, vertinant vidutinį visų ūkio subjekto darbuotojų atlyginimą, lieka visiškai neaišku koks Administracijos prižiūrimą veiklą vykdančių ūkio subjekto darbuotojų darbo užmokestis. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog ūkio subjekto vidutinio darbuotojų atlyginimo vertinimas iš esmės neužtikrina aiškaus, efektyvaus ir objektyviais duomenimis pagrįsto ūkio subjektų rizikingumo vertinimo ir taip sudaro sąlygas korupcijos rizikai atsirasti.

4. SIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO AR SUMAŽINIMO

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas (Istaigos pavadinimas)	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
4.1.	Inicijuoti Saugaus eismo įstatymo pakeitimą dėl transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolės vykdymo apimties nustatymo.	Susisiekimo ministerija, Administracija	2022-12-31	Aiškus reglamentavimas
4.2.	Inicijuoti Administracinių nusižengimų kodekso keitimą dėl poveikio priemonių dėl transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo pažeidimų nustatymo.	Susisiekimo ministerija, Administracija	2022-12-31	Pakankamas reglamentavimas
4.3.	Keisti Administracijos nuostatus dėl 13.2.13 papunkčio formuluotės keitimo („atlieka transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę“).	Susisiekimo ministerija	2022-12-31	Suderintos teisės aktų nuostatos
4.4.	Keisti Įsakymą dėl Saugaus eismo įstatymo įgyvendinimo dėl šio įsakymo 2.18-2.19 p. panaikinimo.	Susisiekimo ministerija	2022-12-31	Atskirtos funkcijos
4.5.	Patvirtinti reikalavimus transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekantiems asmenims.	Susisiekimo ministerija	2022-12-31	Atskirtos funkcijos
4.6.	Nustatyti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo tvarką.	Susisiekimo ministerija	2022-12-31	Atskirtos funkcijos

²² Rizikingumo vertinimo metodikos 1 priedas (kriterijaus ID – K₂₅).

4.7.	Įtvirtinti transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekančių asmenų patikrinimų plano sudarymo kriterijus, planinių patikrinimų atlikimo tvarką ir trukmę bei neplaninių patikrinimų tvarkos aprašą ir trukmę, atrankos neplaniniam patikrinimui kriterijus.	Administracija	2022-12-31	Aiškus ir pakankamas reglamentavimas
4.8.	Administracijos interneto svetainėje paskelbti teisės aktų, reglamentuojančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų kontrolę, interaktyvų sąrašą.	Administracija	2022-12-31	Teisėta veikla
4.9.	Tobulinti IS Vektra, sudarant sąlygas šioje sistemoje atlikti ūkio subjektų, teikiančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas, rizikingumo vertinimą.	Administracija	2022-12-31	Efektyvi veikla
4.10.	Keisti Rizikingumo vertinimo metodiką: 4.10.1. nustatyti ūkio subjektų, teikiančių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas, rizikingumo vertinimo duomenų saugojimo vietą ir terminą bei paskirti už šių duomenų saugojimą atsakingą darbuotoją; 4.10.2. dėl kriterijaus grupės “Specialistų kompetencija” ir šios grupės kriterijaus “Vidutinis įmonės darbuotojų atlyginimas” patikslinimo / pakeitimo.	Administracija	2022-12-31	Skaidri veikla, efektyvus reglamentavimas
4.11.	Keisti Administracijos padalinių nuostatus ir darbuotojų pareigybių aprašymus, nustatant kuris (-ie) Administracijos padalinys (-iai) ir kurios pareigybės atlieka ūkio subjektų rizikingumo vertinimą. Atliekant šiuos pakeitimus, užtikrinti, kad būtų tinkamai atskirtos darbuotojų vykdomos funkcijos – tiems patiems darbuotojams nebūtų pavesta atlikti ūkio subjektų rizikingumo vertinimą ir vykdyti ūkio subjektų patikrinimus.	Administracija	2022-12-31	Skaidri veikla